

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA
ORSZÁGOS TISZTIFŐORVOSI FELADATOKÉRT FELELŐS HELYETTES ÁLLAMTITKÁR

Iktatószám: 103343-3/2017/AMF

Hiv. szám: -

Ügyintéző: Odor Andrea

Telefonszám: +36 (1) 476-1255

Melléklet: -

Kiss Andrea

kmt+request-9242-e7fc7621@kimittud.org

Tárgy: Tájékoztatás a védőnői ellátással kapcsolatban

Tisztelt Kiss Andrea!

Hivatkozva 2017. május 3-án a védőnői ellátással kapcsolatban megfogalmazott kérdéseire, tájékoztatásomat kérdésenként az alábbiakban foglalom össze:

1. „Kérem, ismertessék azt az eljárási protokollt, követelményrendszert, amely alapján a területi védőnő értékeli a családban tapasztalt állapotokat!”

A területi védőnő a családban tapasztalt állapotokat a védőnői képesítése¹, továbbá a tevékenységére vonatkozó jogszabályok és szakmai szabályok alapján végzi. A területi védőnő a magzat, a gyermek megfelelő fejlődése érdekében célzott és szükséglet szerinti gondozást végez (tájékoztatással, családlátogatással, szűrővizsgálatok, rizikó-szűrés végzésével, felkészítéssel, támogatással, tanácsadásra hívással, konzultáció lehetőségének felajánlásával) a törvényes képviselővel előzetesen egyeztetett gondozási terv² alapján.

A legutóbb rendelkezésre bocsátott szakmai szabályok a családban tapasztalt állapotok (egészségi, környezeti) értékeléséhez az alábbiak:

- „Gyermek-alapellátási útmutató a 0-7 éves korú gyermekek szűrési vizsgálatainak elvégzéséhez (2. javított kiadás, Országos Tisztifőorvosi Hivatal, 2015.)” című szakmai anyag tartalmazza³ az egészségi (szülői kérdőív, védőnői szűrés) és környezeti (rizikó-szűrés kérdőív) szempontokat, amelyek fokozott figyelmet, gondozást követést igényelnek;
- „Örök 1-2” – Egészségügy alapellátók gyakorlatközpontú kézikönyvét⁴;
- Fokozott gondozást igénylő várandós nő és gyermek gondozása⁵;

¹ a felsőoktatási szakképzések, az alap- és mesterképzések képzési és kimeneti követelményeiről, valamint a tanári felkészítés közös követelményeiről és az egyes tanárszakok képzési és kimeneti követelményeiről szóló 8/2013. (I. 30.) EMMI rendelet módosításáról szóló 18/2016. (VIII. 5.) EMMI rendelet 2. Egészségügyi gondozás és prevenció alapképzési szak 7.1.1 és 7.1.2.2. fejezete

² 49/2004 (V. 21.) ESzCsM rendelet 3. § da) pont

³ http://www.gyermekalapellatas.hu/felkesztesek/gyermek_alapellatasi_utmutato

⁴ http://www.gyermekalapellatas.hu/szuloi_tamogatasi/orzok_a_strazsan

⁵ http://www.gyermekalapellatas.hu/felkesztesek/gondozasi_kezikonyvek/fokozott_gondozasi_kezikonyv.html

- d) Az Emberi Erőforrások Minisztériuma szakmai irányelve az egészségügyi ellátók feladatairól gyermekek bántalmazásának, elhanyagolásának gyanúja esetén (Egészségügyi Közlöny, 9. szám, 2016. május);
- e) Protokoll - A család- és gyermekjóléti szolgáltatás által működtetett észlelő-és jelzőrendszer folyamatairól⁶;
- f) Protokoll - A gyermekvédelmi gondoskodáshoz kapcsolódó család- és gyermekjóléti szolgáltatások folyamatairól⁷;
- g) Módszertani útmutató - A gyermekvédelmi észlelő- és jelzőrendszer működtetése kapcsán a gyermek bántalmazásának felismerésére és megszüntetésére irányuló szektorsemleges egységes elvek és módszertan⁸;
- h) Szakmai ajánlás - A család-és gyermekjóléti szolgáltatás által működtetett észlelő- és jelzőrendszer működésének és működtetésének szabályairól⁹;
- i) Protokoll – A család- és gyermekjóléti szolgáltatás keretében biztosított szociális segítő munka folyamatairól¹⁰.

A gyermek szülője jogosult és köteles arra, hogy gyermekét családban gondozza, nevelje és a gyermeke testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges feltételeket – különösen a lakhatást, étkezést, ruházattal való ellátást –, valamint az oktatásához és az egészségügyi ellátásához való hozzájutást biztosítsa. A gyermek szülője jogosult arra, hogy a gyermeke nevelkedését segítő ellátásokról tájékoztatást, neveléséhez segítséget kapjon.¹¹

A hatékony gyermekvédelem alapja a gyermek jogainak és érdekeinek érvényesítése, és az ehhez leginkább célravezető megoldás kialakítása. Az egészségügyi szolgáltatást nyújtók, így különösen a védőnői szolgálat, a házi orvos, a házi gyermekorvos a jelzőrendszer tagjaként a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatokat is ellátnak.¹²

A család- és gyermekjóléti szolgálat feladata - többek között - a veszélyeztetettséget észlelő- és jelzőrendszer működtetése, a veszélyeztetettséget előidéző okok feltárása és ezek megoldására javaslat készítése, a jelzőrendszer együttműködésének megszervezése, tevékenységük összehangolása. A jelzőrendszer tagjai, szervezetei a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében kötelesek egymással együttműködni és egymást kölcsönösen tájékoztatni. A jelzőrendszeri tagok a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében a gyermekvédelmi jelzőrendszer működésének és működtetésének szakmai módszereit alkalmazva járnak el, amelyeket a miniszter az általa irányított minisztérium honlapján közzétesz.¹³

„Milyen kritériumrendszer szerint és milyen skálán értékelendő adott család, lakás és gyermekek állapota? (előírások felsorolása, az előírások teljesítésének szempontrendszere)”

A „Gyermek-alapellátási útmutató a 0-7 éves korú gyermekek szűrési vizsgálatainak elvégzéséhez (2. javított kiadás, Országos Tisztifőorvosi Hivatal, 2015.)” című szakmai anyag tartalmazza a szükséges korcsoportokban a vizsgálandó korszerű szempontokat egészségi (szűrővizsgálatok kérdőívei) és a környezeti (rizikószűrés kérdőívei) vonatkozásában. A területi védőnő feladata a gondozott családban előforduló egészségi, mentális és környezeti veszélyeztetettség megelőzése, felismerése érdekében segítségnyújtás a helyes életvitelhez, a harmonikus, szerető családi környezet kialakításához¹⁴.

⁶http://www.kormany.hu/download/b/72/b0000/csgyisz_m%C3%A1ltal_m%C5%B1k%C3%B6dtetett_jelz%C5%91rendszer_protokoll_1kiad%C3%A1s.pdf#|DocumentBrowse

⁷http://www.kormany.hu/download/9/72/b0000/protokoll_gy_gondok_1.pdf#|DocumentBrowse

⁸http://www.kormany.hu/download/c/72/b0000/modszeriani_utm_bantalmazas_megclozes_2.pdf#|DocumentBrowse

⁹http://www.kormany.hu/download/f/72/b0000/csgyisz_m%C5%B1k%C3%B6dtetett_jelz%C5%91rendszer_szakmai_a%C3%A1nl%C3%A1s_1kiad%C3%A1s.pdf#|DocumentBrowse

¹⁰http://www.kormany.hu/download/4/82/b0000/csgyisz_szoc_seg%C3%ADr%C5%91_munka_protokoll_1kiad%C3%A1s.pdf

¹¹ A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 12. § (1)-(2) bekezdése

¹² A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 17. § (1) bekezdés a) pontja

¹³ A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 17. § (3)-(3a) bekezdése

¹⁴ A területi védőnői ellátásról szóló 49/2004 (V.21.) ESzCsM rendlet 3. § ga) pontja

A területi védőnő feladata segíteni a szülőket a veszélyeztető tényezők elkerülésében, megelőzésében, valamint előfordulásuk esetén a veszélyeztetett gyermek és családjának fokozott gondozásba vétele. A területi védőnő feladata a gyermek fejlődését veszélyeztető tényező észlelésekor a házi orvos, illetve a gyermekjóléti szolgálat értesítése annak érdekében, hogy a veszélyeztető tényezőtől függően szakszerű segítséget tudjanak biztosítani a szülőknek a veszélyeztető (egészségi és/vagy környezeti) tényezők csökkentése, illetve megszüntetése érdekében.¹⁵

„Milyen vagyoni elemekkel kell, hogy a család rendelkezzen ahhoz, hogy átmenjen az ellenőrzésen? TV? Autó? Szülők jövedelme? Gyerekenként külön szoba? Hifi? Számítógép? Stb Milyen vallási előírások szerint kell, hogy a család éljen? Mi felel meg és mi kifogásolható? Hogyan kell, hogy a szülők a háztartásukat vezessék? Mi legyen a hűtőben és mi ne? Dolgozhat az anya, vagy jobb, ha a problémák elkerülése okán inkább a konyhában tölti a napjait és kizárólag gyerekneveléssel foglalkozik?”

A gyermeke testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges alapvető feltételek – különösen a lakhatást, étkezést, ruházattal való ellátást –, valamint az oktatásához és az egészségügyi ellátásához való hozzájutás biztosítása az alapvető szempont.

Az egészségügyi szolgáltatások és intézkedések során biztosítani kell a betegek jogainak védelmét. A beteg személyes szabadsága és önrendelkezési joga kizárólag az egészségi állapota által indokolt, e törvényben meghatározott esetekben és módon korlátozható.¹⁶

„Mik az elvárások tartósan beteg gyerekeket nevelő családok esetében?”

A területi védőnő feladata az újszülöttek, a koraszülöttek, a kismúllyal születettek, valamint az egészségi és környezeti ok miatt veszélyeztetett csecsemők és gyermekek pszichoszomatikus fejlődését fokozott figyelemmel kísérni és segíteni.¹⁷

Az egészségi ok miatt fokozott gondozást igénylő, a krónikus beteg, a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény 4. §-ának a) pontja szerinti fogyatékossgal élő, valamint a magatartási zavarokkal küzdő gyermek és családja életviteléhez segítségnyújtás és tanácsadás, együttműködve a háziorvossal és szükség esetén más illetékes szakemberekkel.¹⁸

Ha a védőnői gondozás során megállapítható a fokozott figyelem, illetve a fokozott gondozás szükséglete (testi, lelki, szociális), akkor a területi védőnő tájékoztatja a szülőt, egyeztet, aktualizálja vele a gondozási tervet. Ilyen esetekben gyakoribb tanácsadással való megjelenés és családlátogatás válhat szükségessé, annak érdekében, hogy védőnői kompetencia körében segítse, támogassa a szülőket a tartósan beteg gyermek elvárható fejlődését, gondozását, nevelését együttműködve a társzakták szakembereivel, különösen a gyermeket ellátó háziorvossal.

„Milyen objektív előírások alapján döntenek el a védőnők, hogy egyes családoknál elég-e az évi egy státuszvizsgálat megléte, míg másoknál havonta, kéthavonta kötelezi a családot az általa lefolytatott családlátogatásra- akár megsarolva a szülőket azzal, ha nem működnek együtt az elvárásaival, akkor értesíti a gyermekvédelmet, miközben bizonyíthatóan (gyermekvédelmi eljárás során) semmi kivétlen nincsen a családdal!”

A fentiekben felsorolt a)-i) szakmai anyagok szempontjai az irányadók. A gyermek megfelelő fejlődése, az egészségi és környezeti veszélyeztető tényezők fennállása, a szükségletnek megfelelő, egyeztetett védőnői gondozási terv megvalósítása határozza meg a szükséges találkozási alkalmak gyakoriságát.

¹⁵ A területi védőnői ellátásról szóló 49/2004 (V.21.) ESzCsM rendelet 3. § de) pontja

¹⁶ Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 2. § (1) bekezdése

¹⁷ 49/2004 (V. 21.) ESzCsM rendelet 3. § db) pont

¹⁸ A területi védőnői ellátásról szóló 49/2004 (V.21.) ESzCsM rendelet 3. § dg) pontja

¹⁹ A területi védőnői ellátásról szóló 49/2004 (V.21.) ESzCsM rendelet 3. § de) pontja

2. „Kérem szíves közlésüket, a területi védőnők esetében a saját lakás- és életrendszerük, családjuk esetében ezen értékelési szempontoknak, a gondozott családoknak előírt szempontoknak való megfeleléshez van-e védőnői belső ellenőrzési és minőségi protokolljuk?”

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) 121. § (2) bekezdése foglalja össze a belső minőségügyi rendszer szempontjait, amely az egészségügyi tevékenység végzésére irányul, és nem az egészségügyi dolgozó magán életére.

„milyen időközönként vizsgálják a területi védőnők pszichológiai alkalmasságát?”

A területi védőnőknek is részt kell venni munkaköri alkalmassági vizsgálaton a munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmasság orvosi vizsgálatáról és véleményezéséről szóló 33/1998. (VI. 24.) NM rendeletben meghatározottak szerint – a munkakör betöltéséhez szükséges előzetes alkalmassági vizsgálaton, majd évente az időszakos alkalmassági vizsgálaton. Az alkalmassági vizsgálatnak nem része célzott pszichológiai alkalmassági vizsgálat. Soron kívüli alkalmassági vizsgálatot kezdeményezhet (többek között) a munkáltató, de a háziorvos is – ha felmerül a dolgozó alkalmasságának a kérdése.

„milyen etikai kódex szerint kötelesek a védőnők eljárni? mi szabályozza a védőnők viselkedési normáit a területükhöz tartozó családok ellátása esetén?”

A kötelező kamarai tagság a területi védőnők számára is előírás. A területi védőnők - a Magyar Egészségügyi Szakdolgozói Kamara tagjaként - kötelesek betartani a Kamara 2014. április 16-ai Etikai Kódexét¹⁹.

Az etikus magatartás általános elveiről szóló I. fejezet, többek között az alábbiakat tartalmazza:

I.1. A legfőbb erkölcsi törvény a beteg érdeke. Ezt az érdeket kell képviselnie az egészségügyi szakdolgozónak a társadalmi nyomás, az adminisztrációs kötelezettségek és a kereskedelmi érdekek ellenében is, függetlenül a tevékenység végzésének kereteit biztosító jogviszonytól, valamint az egészségügyi szolgáltató működési vagy tulajdoni formájától, illetve fenntartásának módjától.

I.2. Az egészségügyi szakdolgozó munkáját hivatásként, önkéntes, saját belső meggyőződés alapján, felelősségtudattal végezze. A hivatása gyakorlásával összefüggő egyéni, közösségi, továbbá társadalmi igényeket és szükségleteket a hatályos jogszabályok, a szakma szabályai, rendeletei, tudományosan megalapozott eljárásai, és ezeken alapuló ismeretei alapján elégítse ki.

I.17. Az egészségügyi szakdolgozónak mind szakmai tevékenységében, mind magánéletében olyan etikus magatartást kell tanúsítania, amely a hivatásába vetett közbizalmat, valamint az egészségügyi szakdolgozók megbecsülését erősíti.

3. „Kérem közölje, hol van szabályozva és milyen módon, hogy az aktív szolgálatban álló védőnőket milyen időközönként oltják vagy ellenőrzik immunitási szintjüket a fertőző gyermekbetegségek esetében? A védőnőtől családlátogatás előtt jogomban áll e elkérni az oltási könyvét? Milyen kötelező oltásokat vesznek fel? Hiszen a megbetegedést ők is terjesztik. Di-Per-Te IPV+Hib, MMR, BCG, Prevenar, Hepatitis A,B,C, Meningitis A,B,C, Influenza, Bórányhimlő). Ha nem kapnak ilyen oltásokat, mi a garancia arra, hogy a védőnők nem terjesztenek súlyos gyermekekre halálos kimenetelt okozó betegségeket?”

A területi védőnő munkakör betöltése is munkaköri alkalmassághoz kötött.

¹⁹ <http://www.mcszk.hu/info.aspx?sp=55>

A területi védőnő munkakör 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet alapján - „Járványügyi érdekből kiemelt munkakörnek, tevékenységnek” minősül, melyre a 4. § (6) és (8) bekezdésében foglaltak vonatkoznak:

„4. § (6), „A járványügyi szempontból kiemelt jelentőségű munkaterületen foglalkoztatni kívánt munkavállaló, illetve e tevékenységeket gyakorolni kívánó munkát végző személy, illetve tanuló, hallgató esetében az előzetes munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmassági vizsgálat kiegészül az 1. számú mellékletben meghatározott kötelező vizsgálatokkal.” továbbá

„a 4. § (8) „Az 1. számú mellékletben leírt vizsgálatok közül előzetes alkalmassági vizsgálat alkalmával a bakteriológiai, a tbc, a lues serologiai vizsgálatokat kötelező elvégezni, a bőrgyógyászati szakvizsgálatot csak panasz vagy tünet esetén.

Az időszakos, valamint a soron kívüli vizsgálat alkalmával a bakteriológiai és a lues serologiai vizsgálatokat csak akkor kell elvégeztetni, ha a megbetegedés gyanúja indokolja.”

A területi védőnő a munkaköréhez kapcsolódó veszélyeztetettség miatt Hepatitis B elleni védőoltásban kell, hogy részesüljön - a fertőző betegségek és a járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről szóló 18/1998. (VI.3.) NM r. 9. § (2) bekezdésében hivatkozott, évente kiadott Védőoltási Módszertani Levél alapján.

A 2017. évi Védőoltási Módszertani Levélben foglaltak szerint az egészségügyi dolgozók esetében a Hepatitis B elleni védőoltás meglétét szükséges az egészségügyi intézmény vezetőjének ellenőrizni, illetve gondoskodni kell a Hepatitis B elleni immunizálásról (amennyiben nem korábban részesültek oltásban az egészségügyi dolgozó). Ezen kívül az egészségügyi szolgáltató minden évben felajánlja és megszervezi az egészségügyi dolgozóknak az influenza elleni védőoltást.

Tekintettel a fenti jogszabályokra, és a hivatkozott szakma szabályra a területi védőnő csak akkor dolgozhat, ha munkaköréhez szükséges orvosi vizsgálatok alapján erre alkalmas, illetve rendelkezik a Hepatitis B elleni védőoltással. Ez a munkáltatói jogkört gyakorló felelőssége.

4. Kérem közölje, a területi védőnők milyen fényképes igazolvánnyal rendelkeznek, amivel igazolni tudják magukat, ...

Az esetek jelentős többségében az első találkozás a védőnővel az egészségügyi intézményben, tanácsadóban történik, a gondozásba vétel során. Ekkor megbeszélésre kerül a védőnői gondozás folyamata és esedékes következő találkozás ideje.

Jogszabály nem ír elő fényképes igazolvánnyal való rendelkezést. Szükség esetén a területi védőnő működési nyilvántartási igazolványával, (hatósági igazolvánnyal), és a Magyar Egészségügyi Szakdolgozói Kamara tagsági igazolványával, valamint a személyi fényképes igazolványával tudja igazolni magát.

A lakóhely szerint illetékes területi védőnő neve és elérhetősége kikereshető a <http://www.gyermekegellatas.hu/> honlapon a „védőnő kereső” címszó alatt is.

Az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXVIII. törvény 5. § (1) bekezdés d) pontjában foglaltak alapján a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik (többek között) a védőnői ellátásról. Ezért a védőnői ellátással, a védőnő személyével (nevével) kapcsolatban érdeklődni az önkormányzatnál lehet.

...mivel a családoknak a jogszabályok szerint kötelező beengedni őket a magántulajdonukba, ahol is a család vagyoni és jövedelmi viszonyait térképezik fel?

A területi védőnő személyes és közösségi ellátást nyújt az egészségi állapot megőrzése, a betegségek megelőzése, korai felismerése, valamint az egészségfejlesztés céljából a várandós anyák, a 19. életévet be nem töltött személyek, valamint a családtervezés

időszakában lévő személyek számára.²⁰ Célja nem a család vagyoni és jövedelmi viszonyainak feltérképezése, hanem a veszélyeztető tényezők korai felismerése.

5. „Van-e olyan jogilag független szerv, amely a védőnők által elkövetett - akár a hatalmi helyzetükkel visszaélő vagy magát védőnőnek kiadó személyek jogsértő magatartását kivizsgálja, esetlegesen az elkövetőt felelősségre vonja? Ha igen ki ez? megfélemlítés, kényszerítés (valakit- akarata ellenére- valamilyen magatartás tanúsítására rávesz, arra kötelez. Az erőszakkal megvalósított kényszerítés esetében elegendő, ha az erőszak az akaratot hajlítja, korlátozza. A fenyegetésnek nem kell közvetlenül élet vagy testi épség ellen irányulnia, elegendő, ha alkalmas komoly félelem kiváltására) zsarolás (gyermek gyámüggyel való elvetetésével való fenyegetés, zsarolás)”

A védőnői ellátással elégedetlen gondozott személy, szülő jogosult az egészségügyi szolgáltatónál, illetve fenntartójánál panaszt tenni. Az egészségügyi szolgáltató, illetve a fenntartó köteles a panaszt kivizsgálni, és ennek eredményéről a panaszt tevőt (beteget) a lehető legrövidebb időn belül, de legfeljebb harminc munkanapon belül írásban tájékoztatni. A panaszjog gyakorlása nem érinti a betegnek azon jogát, hogy a külön jogszabályokban meghatározottak szerint – a panasz kivizsgálása érdekében – a betegjogi, ellátottjogi és gyermekjogi képviselőt foglalkoztató szervhez és más szervekhez forduljon. Erre a körülményre a szolgáltató köteles a beteg figyelmét felhívni.²¹

Panasszal és közérdekű bejelentéssel bárki fordulhat a panasszal vagy a közérdekű bejelentéssel összefüggő tárgykörben eljárásra jogosult szervhez. Az állami szervek és a helyi önkormányzati szervek a panaszokat és a közérdekű bejelentéseket a 2013. évi CLXV. törvény szerint kötelesek elintézni. A panasz olyan kérelem, amely egyéni jog- vagy érdeksérelem megszüntetésére irányul, és elintézése nem tartozik más – így különösen bírósági, közigazgatási – eljárás hatálya alá. A panasz javaslatot is tartalmazhat. A közérdekű bejelentés olyan körülményre hívja fel a figyelmet, amelynek orvoslása vagy megszüntetése a közösség vagy az egész társadalom érdekét szolgálja. A közérdekű bejelentés javaslatot is tartalmazhat.²²

6. Abban az esetben ha nem mutatja meg az etikai eljárási protokollt, alkalmassági igazolását, erkölcsi tanúsítványát, igazolványát, végzettségét, egészségügyi kiskönyvét, érvényes orvos által kiállított igazolást hogy egészséges és családlátogatásra mehet, van-e lehetőség a szolgálatot végző személy elutasítására?

Az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény 5. § (1) bekezdés d) pontjában foglaltak alapján a települési önkormányzatnak az egészségügyi alapellátás körében gondoskodni kell (többek között) a területi védőnői ellátásról.

Egészségügyi szolgáltatás kizárólag az egészségügyi államigazgatási szerv által kiadott működési engedély birtokában, az abban meghatározottak szerint kezdhető meg, illetve folytatható.²³ A területi védőnői ellátást nyújtó egészségügyi szolgáltató felelős a jogszabályokban előírt feltételek biztosításáért (pl. alkalmasság vonatkozásában is).

Az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény 13. §-a (5) bekezdése szerint: „A várandós és gyermekágyas anya, a korlátozottan cselekvőképes vagy cselekvőképtelen kiskorú gondozója és törvényes képviselője a gyermek egészséges fejlődése érdekében köteles a védőnővel a (3) és (4) bekezdésben meghatározott feladatai ellátása során együttműködni.

A gyermekek jogainak biztosítását, és a gyermekek védelmét szolgálja a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 2. § (4) e) pontja szerint a gyermek szülője köteles a gyermeke ellátásában közreműködő személyekkel és

²⁰ Az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény 13. § (1) bekezdés

²¹ Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 29. §.

²² A panaszokról és a közérdekű bejelentésekről szóló 2013. évi CLXV. törvény 1§ (1)-(4)

²³ Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 108. § (1) bekezdés

szervekkel, továbbá a hatóságokkal együttműködni. A leírtak alapján nem utasíthatja el a védőnői ellátást.

7. A szülő nyerhet-e betekintést a látogatások során/után készült védőnői jelentésekbe? Hol és milyen eljárásrend szerint fellebbezhet, ha úgy ítéli meg a szülő, hogy a védőnő elferdíti az igazságot? Kérhet-e más védőnőt a kapcsolat fenntartására?

A szülő, a gyermek törvényes képviselője jogosult megismerni gyermekének az egészségügyi dokumentációban szereplő adatait, illetve joga van ahhoz, hogy – a 135. §-ban foglaltak figyelembevételével²⁴ – egészségügyi adatairól tájékoztatást kérjen. Jogosult továbbá a gyermek:

- a) gyógykezeléssel összefüggő adatainak kezeléséről tájékoztatást kapni,
- b) a rá, illetve a gyermekre vonatkozó egészségügyi adatokat megismerni,
- c) az egészségügyi dokumentációba betekinteni, valamint azokról kivonatot vagy másolatot készíteni vagy saját költségére másolatot kapni,
- d) a fekvőbeteg-gyógyintézetből történő elbocsátásakor a 137. § a) pontja szerinti zárójelentést kapni,
- e) a 137. § b) pontjában foglaltak szerint a járóbeteg-szakellátási tevékenység befejezésekor ambuláns ellátási lapot kapni,
- f) egészségügyi adatairól – saját költségére – összefoglaló vagy kivonatos írásos véleményt kapni
- g) a pontatlannak vagy hiányosnak vélt – rá, gyermekére vonatkozó – egészségügyi dokumentáció kiegészítését, kijavítását kezdeményezni, amelyet a kezelőorvos, illetve más adatkezelő a dokumentációra saját szakmai véleményének feltüntetésével jegyez rá. A hibás egészségügyi adatot az adatfelvételt követően törölni nem lehet, azt úgy kell kijavítani, hogy az eredetileg felvett adat megállapítható legyen.

Az egészségügyi dokumentációval az egészségügyi szolgáltató, az abban szereplő adattal a beteg rendelkezik.²⁵

8. „Milyen alapon erőltethetnek, fenyegethetnek gyermekelvéttel a védőnők egy szakmai tudományos vita tárgyát képező egészségügyi beavatkozást illetően, főképp, ha ez a cselekedet Nemzetközi Egyezményekben foglalt jogokat és Alapjogokat sért?”

Az egészségügyi szolgáltatás megfelelő minőségének alapvető feltétele, többek között, hogy az ellátás során érvényesüljenek a jogszabályban foglalt vagy egyéb szakmai szabályok, így különösen a tudomány mindenkori állását tükröző és bizonyítékokon alapuló szakmai irányelvek, ezek hiányában a megalapozott, széles körben elfogadott szakirodalmi közlésekre, vagy szakmai konszenzusra támaszkodó szakmai ajánlások.²⁶

Kapnak-e jogi képzést a védőnők, betegjogok, Alaptörvényben foglalt jogok és Nemzetközi gyermekvédelmi egyezmények tekintetében? Mivel igazolhatóak ezen képzéseken való résztvételek, és kötelezőek-e számukra- mint alapképzés vagy továbbképzés?”

A védőnő felsőfokú szakképzettségű egészségügyi dolgozó. A védőnői szakképzettség orvos- és egészségtudomány képzési területen, egészségügyi gondozás és prevenció alapképzési szakon - 8 féléves képzési időben - szerezhető meg. A képzési és kimeneti követelményeket meghatározó 18/2016. (VIII. 5.) EMMI rendelet leírja a védőnőképzés során elsajátítandó szakmai kompetenciákat, valamint a védőnői szakképzettség követelményeit (tudását, képességeit, attitűdjait, autonómiáját és felelősségét).

²⁴ Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 135. § (1) A kezelőorvos a beteg tájékoztatását körültekintően, szükség szerint fokozatosan, a beteg állapotára és körülményeire tekintettel végzi. (2) A beteg tájékoztatása során kiemelt figyelmet kell fordítani a kezelés általánosan ismert, jelentős mellékhatásaira, az esetleges szövődményekre és a beavatkozások lehetséges következményeire, azok előfordulási gyakoriságára. Meg kell győződni arról, hogy a beteg a tájékoztatást megértette, továbbá szükség esetén gondoskodni kell a tájékoztatott lelki gondozásáról.

²⁵ Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 24. §. (1)-

²⁶ Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 119. §. (3) b) pontja

A fentiekben hivatkozott rendelet 2. Egészségügyi gondozás és prevenció alapképzési szak címszó alatt, a 7.1.1. a) pontjában a védőnőre is vonatkozó tudás felsorolásban a jogi ismeretekre vonatkozóan az alábbiakat tartalmazza:

„Széleskörűen ismeri a jogi alapfogalmakat, a jogszerű egészségügyi ellátás jellemzőit, hazai viszonylatban az egészségügyi rendszerben előforduló jogi problémákat és azok lehetséges megoldási lehetőségeit, alternatíváit, valamint a kliensek és az ellátást végzők jogait és kötelezettségeit.”

A területi védőnőnek szükséges ismernie a gyermek jogait, különös tekintettel arra, hogy feladata a családgondozás keretében tájékoztatást adni a gyermek jogairól, az egészségügyi ellátáshoz való jogairól és a törvényes képviselő ez irányú feladatairól, kötelezettségeiről.²⁷

9. „Hazánkban mi a szakmai indoklása a kötelezően igénybe veendő védőnői szolgáltatásnak? Miért nézik az összes anyát alkalmatlannak arra, hogy védőnői közbenjárása nélkül képes lenne ellátni a gyermekét?”

A gyermeknek joga van a testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését, egészséges felnevelkedését és jólétét biztosító saját családi környezetében történő nevelkedéshez.

A gyermeknek joga van ahhoz, hogy segítséget kapjon a saját családjában történő nevelkedéséhez, személyiségének kibontakoztatásához, a fejlődését veszélyeztető helyzet elhárításához, a társadalomba való beilleszkedéséhez, valamint önálló életvitelének megteremtéséhez. A hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermeknek joga van ahhoz, hogy fokozott segítséget kapjon a fejlődését hátráltató körülmények leküzdéséhez és esélyeinek növeléséhez. A fogyatékos, tartósan beteg gyermeknek joga van a fejlődését és személyisége kibontakozását segítő különleges ellátáshoz. A gyermeknek joga van ahhoz, hogy a fejlődésére ártalmas környezeti és társadalmi hatások, valamint az egészségére káros szerek ellen védelemben részesüljön.²⁸

Az egészségügyi alapellátás és szakellátás területén működő egészségügyi szolgáltatók feladataik ellátása során kiemelt figyelmet fordítanak a gyermekek egészségét veszélyeztető tényezők megelőzésére, felismerésére és megszüntetésére, amelynek során a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 11. § (1a) bekezdésében és 17. § (2)–(3a) bekezdésében foglaltak alkalmazásával járnak el.²⁹

Nevezze meg az etikai és viselkedési (magatartási) kódexet, amelyet a kötelezően előírt területi védőnői szolgáltatásban a védőnők eljárásrendjét szabályozza!

A Magyar Egészségügyi Szakdolgozói Kamara Etikai Kódexe vonatkozik a védőnőkre is.³⁰

Budapest, 2017. május 19.

Tisztelettel:

Dr. Szentés Tamás
országos tisztifőorvos

országos tisztifőorvosi feladatokért felelős helyettes államtitkár

²⁷ A területi védőnői ellátásról szóló 49/2004 (V.21.) ESzCsM rendelet 3. § g) pontja

²⁸ A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 6. § (1)-(4)

²⁹ Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 42. § (5) bekezdés

³⁰ <http://www.mcszk.hu/info.aspx?sp=55>